

ಝಕಾತ್‌ಗೆ ಅರ್ಹರಾದವರು

ಎಂಟು ವಿಧದ ಜನರು ಝಕಾತ್‌ಗೆ ಅರ್ಹರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಅಲ್ಲಾಹ್ ಹೇಳುತ್ತಾನೆ,

﴿ إِنَّمَا الصَّدَقَتُ لِلْفُقَرَاءِ وَالْمَسْكِينِ وَالْعَمِلِينَ عَلَيْهَا وَالْمُؤَلَّفَةِ فُلُوقِهِمْ وَفِي الرِّقَابِ وَالْغَرَمِينَ وَفِي

سَبِيلِ اللَّهِ وَابْنِ السَّبِيلِ فَرِيضَةً مِّنَ اللَّهِ وَاللَّهُ عَلِيمٌ حَكِيمٌ ﴿٦٠﴾ التَّوْبَةُ: ٦٠

“ವಾಸ್ತವದಲ್ಲಿ ಈ ಕಡ್ಡಾಯ ದಾನಗಳು ಫಕೀರ(ಬಡವ)ರಿಗೆ, ಮಿಸ್ಕೀನ(ದರಿದ್ರ)ರಿಗೆ, ಕಡ್ಡಾಯದಾನಗಳ ಕಾರ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ನೇಮಕಗೊಂಡವರಿಗೆ, ಮನವೊಲಿಸಬೇಕಾದ ಅಗ್ಯವಿರುವವರಿಗೆ, ಕೊರಳು ಬಿಡಿಸುವುದಕ್ಕೆ, ಸಾಲಗಾರರಿಗೆ ನೆರವು ನೀಡಲಿಕ್ಕೆ, ಅಲ್ಲಾಹನ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಪ್ರಯಾಣಿಕರ ಆದರಕ್ಕಾಗಿ ಖರ್ಚು ಮಾಡಲಿಕ್ಕಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಅಲ್ಲಾಹನ ಕಡೆಯ ಒಂದು ಕಡ್ಡಾಯವಿದು. ಅಲ್ಲಾಹನ ಸರ್ವಜ್ಞನೂ ಮಹಾ ಧೀಮಂತನೂ ಆಗಿರುತ್ತಾನೆ.” (ಪವಿತ್ರ ಕುರ್ಆನ್: 9: 60)

ಫಕೀರರು ಮತ್ತು ಮಿಸ್ಕೀನರು

ಫಕೀರರು ಮತ್ತು ಮಿಸ್ಕೀನರು ಎಂದರೆ ಜೀವನದ ಮೂಲಭೂತ ಅಗತ್ಯಗಳಿಂದ ವಂಚಿತರಾದವರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಅವರ ಅಗತ್ಯಗಳ ಈಡೇರಿಕೆಗಾಗಿ ಮತ್ತು ಅವರನ್ನು ಜನರ ಮುಂದೆ ಕೈಚಾಚುವುದರಿಂದ ರಕ್ಷಿಸಲಿಕ್ಕಾಗಿ ಝಕಾತ್‌ನ ಹಣವನ್ನು ಖರ್ಚು ಮಾಡಲಾಗುತ್ತದೆ. ಅಲ್ಲಾಹನ ಸಂದೇಶವಾಹಕರು(ಸ) ಹೇಳುತ್ತಾರೆ,

«لَيْسَ الْمِسْكِينُ الَّذِي يَطُوفُ عَلَى النَّاسِ تَرْدُهُ اللَّفْمَةُ وَاللَّفْمَتَانِ، وَالنَّمْرَةُ وَالنَّمْرَتَانِ، وَلَكِنَّ الْمِسْكِينَ الَّذِي لَا يَجِدُ غَنًى يُغْنِيهِ، وَلَا يُفْطِنُ بِهِ فَيَتَصَدَّقُ عَلَيْهِ، وَلَا يَقُومُ فَيَسْأَلُ النَّاسَ»

“ಮನೆ ಮನೆಗೆ ಹೋಗಿ ರೊಟ್ಟಿಯ ತುಂಡನ್ನು ಬೇಡುವವನು ಮಿಸ್ಕೀನನಲ್ಲ, ಬದಲಾಗಿ ತನ್ನ ಅಗತ್ಯವನ್ನು ಪೂರೈಸಲು ಏನನ್ನೂ ಹೊಂದಿಲ್ಲದವನೇ ಮಿಸ್ಕೀನನಾಗಿದ್ದಾನೆ. ಆದರೆ ಅವನು ಅವಶ್ಯಾರ್ಥಿಯಾಗಿದ್ದಾನೆ ಎಂದು ಜನರಿಗೆ ತಿಳಿಯಲಾರದು. ಏಕೆಂದರೆ ಅವನು ಜನರ ಮುಂದೆ ಕೈಚಾಚುವವನಲ್ಲ.” (ಮುತ್ತಫಕ್ ಅಲೈಹಿ)

ಆಮಿಲೀನ್

ಝಕಾತ್ ಇಲಾಖೆಯ ಅಧೀನದಲ್ಲಿ ಝಕಾತ್ ವಸೂಲಿ, ಅದರ ಸಂರಕ್ಷಣೆ, ಅದರ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮತ್ತು ವಿತರಣೆ ಇತ್ಯಾದಿ ಕಾರ್ಯಗಳಿಗೆ ನೇಮಕವಾಗಿರುವವರನ್ನು ‘ಆಮಿಲೀನ್’ ಎನ್ನಲಾಗುತ್ತದೆ. ಅವರು ಅಪೇಕ್ಷಿತರಾಗಿದ್ದರೂ ತಮ್ಮ ಪರಿಶ್ರಮದ ಆಧಾರದಲ್ಲಿ ಆ ಸೊತ್ತಿನಿಂದ ಸಂಬಳವನ್ನು ಪಡೆಯಬಲ್ಲರು. ಇನ್ನು ಅವರು ಅಪೇಕ್ಷಿತರಾಗಿದ್ದರಂತೂ ಎರಡೂ ಕಾರಣಗಳಿಗಾಗಿ ನಿರ್ಧರಿತ ಪಾಲನ್ನು ಪಡೆಯಬಲ್ಲರು.

ಮುಅಲ್ಲಫತಿಲ್ ಕುಲೂಬ್

ಇವರು ಇಸ್ಲಾಮಿಗೆ ಹೊಸದಾಗಿ ಪ್ರವೇಶಿಸಿದವರಾಗುತ್ತಾರೆ. ಅವರ ಹೃದಯಗಳಲ್ಲಿ ವಿಶ್ವಾಸವು ಇನ್ನೂ ನೆಲೆಯೂರಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಅವರ ಮನವೊಲಿಕೆಗಾಗಿ ಝಕಾತ್‌ನಿಂದ ಒಂದು ಪಾಲನ್ನು ಅವರಿಗೆ ನೀಡಲಾಗುವುದು. ಈ ಮೂಲಕ ಅವರಿಗೆ ಇಸ್ಲಾಮಿನಲ್ಲಿ ದೃಢಚಿತ್ತರಾಗಿರಲು ಆಧಾರ ಒದಗುತ್ತದೆ. ಅನಸ್(ರ) ವರದಿ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ: ಅಲ್ಲಾಹನ ಸಂದೇಶವಾಹಕರೊಡನೆ(ಸ) ಇಸ್ಲಾಮಿಗಾಗಿ ಏನನ್ನು ಕೇಳಿದರೂ ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಒಮ್ಮೆ ಓರ್ವ ವ್ಯಕ್ತಿ ಅಲ್ಲಾಹನ ಸಂದೇಶವಾಹಕರ(ಸ) ಬಳಿಗೆ ಬಂದಾಗ, ಅವರು ಎರಡು ಬೆಟ್ಟಗಳ ನಡುವೆ ಇದ್ದ ಝಕಾತ್‌ನ ಆಡುಗಳ ಪೈಕಿ ಅನೇಕ ಆಡುಗಳನ್ನು ಅವನಿಗೆ ನೀಡಲು ಆದೇಶಿಸಿದರು. ಬಳಿಕ ಆ ವ್ಯಕ್ತಿ ತನ್ನ ಗೋತ್ರದ ಕಡೆಗೆ ಮರಳಿದನು. ಆತ ತನ್ನ ಜನರೊಡನೆ ಹೀಗೆನ್ನತೊಡಗಿದನು, “ಜನರೇ! ಮುಸ್ಲಿಮರಾಗಿ. ಏಕೆಂದರೆ ಮುಹಮ್ಮದರು(ಸ) ಎಂದೂ ಹಸಿಯಲಾರದ ವ್ಯಕ್ತಿಯಂತೆ ಉಡುಗೊರೆಯನ್ನು ನೀಡುತ್ತಾರೆ.” (ಅಹ್ಮದ್)

ಇದರಿಂದ ಮುಸ್ಲಿಮರಾದವರಿಗೂ ಅಲ್ಲದವರಿಗೂ ನೀಡಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಕೊರಳು ಬಿಡಿಸುವುದಕ್ಕೆ

ಗುಲಾಮರ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಕ್ಕೆ ಬೇಕಾಗಿ ಸಹಾಯ ಮಾಡಲು ಝಕಾತನ್ನು ಬಳಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಗುಲಾಮರ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಕ್ಕೆ ಸಹಾಯದ ಒಂದು ರೂಪವು ಅವರನ್ನು ಖರೀದಿಸಿ ಸ್ವತಂತ್ರಗೊಳಿಸುವುದಾಗಿದೆ. ಎರಡನೆಯ ರೂಪವು, ಯಾರಾದರೂ ಗುಲಾಮನು ತನ್ನ ಒಡೆಯನೊಡನೆ ತನ್ನ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ಇಂತಿಷ್ಟು ಮೊತ್ತವನ್ನು ನೀಡುವೆನು ಎಂದು ಒಪ್ಪಂದ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದರೆ, ಝಕಾತ್‌ನ ಹಣದಿಂದ ಖರ್ಚು ಮಾಡಿ ಅವನನ್ನು ಸ್ವತಂತ್ರಗೊಳಿಸಲಾಗುವುದು.

ಸಾಲಗಾರರಿಗೆ ನೆರವು

ಅಂದರೆ ಸಾಲದಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿದ್ದು, ಅದನ್ನು ಮರುಪಾವತಿಸುವಷ್ಟು ಶಕ್ತರಲ್ಲದ ಮುಸ್ಲಿಮರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಝಕಾತ್‌ನ ಮೂಲಕ ಅವರಿಗೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡಿ, ಅವರನ್ನು ಅದರ ಹೊರೆಯಿಂದ ಮುಕ್ತರನ್ನಾಗಿಸುವುದು.

ಫೀ ಸಬೀಲಿಲ್ಲಾಹ್

ಇದರ ಅರ್ಥವ್ಯಾಪ್ತಿಯು ವಿಶಾಲವಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಉಲೇಮಾಗಳು ಇದನ್ನು ಅಲ್ಲಾಹನ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಹೋರಾಟ ನಡೆಸುವವರೆಂದು ಅರ್ಥೈಸಿದ್ದಾರೆ. ಅಂದರೆ ಸತ್ಯನಿಷೇಧವನ್ನು ಅಳಿಸಿ, ಅದರ ಜಾಗದಲ್ಲಿ ಇಸ್ಲಾಮೀ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಜಾರಿಗೊಳಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಪ್ರಯತ್ನ ಪಡುವುದು ಎಂದಾಗಿದೆ. ಈ ವಾಸ್ತವಿಕತೆಗಳ ದೃಷ್ಟಿಕೋನದಂತೆ ಪ್ರಸಕ್ತ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ದೇವಶಾಸನದ ಪರಮ ಗುರಿಗೆ ಬಲವೊದಗುವಂತಹ ಎಲ್ಲ ಕಾರ್ಯಗಳೂ ಇದರಲ್ಲಿ ಒಳ ಪಡುತ್ತವೆ. ಉದಾ: ಸಂದೇಶ ಪ್ರಚಾರ, ಧಾರ್ಮಿಕ ಶಿಕ್ಷಣ ಮತ್ತು ತರಬೇತಿ ಇತ್ಯಾದಿ.

ಪ್ರಯಾಣಿಕರು

ಒಬ್ಬನು ಪ್ರಯಾಣದ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿದ್ದು, ಅವನ ಹಣವು ಮುಗಿದು ಹೋಗಿದ್ದರೆ, ಝಕಾತ್‌ನಿಂದ ಅವನಿಗೆ ಅವನ ಗಮ್ಯವನ್ನು ಸೇರುವಷ್ಟು ಧನಸಹಾಯ ಮಾಡಲಾಗುವುದು. ಇಂತಹ ವ್ಯಕ್ತಿಯು ತನ್ನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ಊರಿನಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಮಂತನಾಗಿದ್ದರೂ ಪ್ರಯಾಣದಲ್ಲಿ ಅಗತ್ಯತೆಯ ಆಧಾರದಲ್ಲಿ ಅವನಿಗೆ ಝಕಾತ್ ನೀಡಲಾಗುವುದು.

ಝಕಾತ್‌ಗೆ ಈ ಎಂಟು ವಿಧದ ಮಂದಿ ಅರ್ಹರಾಗಿದ್ದಾರಾದರೂ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಸಮಾನವಾಗಿ ಝಕಾತ್ ಹಂಚಬೇಕಾದುದು ಅಗತ್ಯವೇನಲ್ಲ. ಬದಲಾಗಿ ಅಗತ್ಯಾನುಸಾರ ಅವರಲ್ಲಿ ಖರ್ಚು ಮಾಡಬೇಕು.

ಝಕಾತ್ ಯಾರಿಗೆ ನೀಡಬಾರದು?

1. ಸ್ಥಿತಿವಂತ: ಅಲ್ಲಾಹನ ಸಂದೇಶವಾಹಕರು(ಸ) ಹೇಳುತ್ತಾರೆ,

«لَا تَحِلُّ الصَّدَقَةُ لِعَيْنِي، وَلَا لِذِي مِرَّةٍ سَوِيٍّ»

“ಒಬ್ಬ ಸ್ಥಿತಿವಂತ ವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ಝಕಾತ್ ಪಡೆಯುವುದು ಅನುವದನೀಯವಲ್ಲ ಮತ್ತು ದುಡಿಯುವಷ್ಟು ದೈಹಿಕ ಶಕ್ತಿ ಇರುವ ಆರೋಗ್ಯವಂತನಿಗೂ ಅನುವದನೀಯವಲ್ಲ.” (ಅಬೂದಾವೂದ್, ನಸಾಈ)

2. ಬನೀ ಹಾಶಿಮ್ ಮತ್ತು ಬನೀ ಮುತ್ತಲಿಬ್: ಇವರು ಅಲ್ಲಾಹನ ಸಂದೇಶವಾಹಕರು(ಸ) ನಿಕಟ ಬಂಧುಗಳು ಮತ್ತು ಅವರ ಕುಟುಂಬಿಕರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಅಲ್ಲಾಹನ ಸಂದೇಶವಾಹಕರು(ಸ) ಹೀಗೆಂದಿರುವರು,

«إِنَّ الصَّدَقَةَ لَا تَنْبَغِي لِأَلِ مُحَمَّدٍ»

“ಮುಹಮ್ಮದ್‌ನ ಕುಟುಂಬಕ್ಕೆ ಝಕಾತ್ ಇಲ್ಲ.” (ಮುಸ್ಲಿಮ್)

3. ಸತ್ಯನಿಷೇಧಿಗಳು: “ಧನಿಕರಿಂದ ಪಡೆಯಬೇಕು ಮತ್ತು ಬಡವರಲ್ಲಿ ವಿತರಿಸಬೇಕು” ಎಂದು ಅಲ್ಲಾಹನ ಸಂದೇಶವಾಹಕರು(ಸ) ಹೇಳಿರುವರು. ಅಂದರೆ ಮುಸ್ಲಿಮ್ ಧನಿಕರು ಮತ್ತು ಮುಸ್ಲಿಮ್ ಬಡವರು ಎಂದಾಗಿದೆ. (ಮುತ್ತಫಕ್ ಅಲೈಹಿ)

4. **ಝಕಾತ್ ನೀಡುವವರ ಹೊಣೆಯಲ್ಲಿರುವ ನಿಕಟ ಬಂಧುಗಳು:** ತೀರಾ ಹತ್ತಿರದ ಬಂಧುಗಳ ಪೋಷಣೆಯ ಹೊಣೆಯು ಝಕಾತ್ ನೀಡುವವರ ಮೇಲಿದ್ದರೆ, ಅವರಿಗೆ ಝಕಾತ್ ನೀಡಲಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಅಂದರೆ ಹೆತ್ತವರು, ಪತ್ನಿಯರು, ಸಂತಾನ. ಝಕಾತ್ ಎಲ್ಲಿ ತೆಗೆಯಲಾಗುವುದೋ ಅದೇ ಊರಿನ ಅವಶ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ನೀಡುವುದು ಉತ್ತಮವಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ದೂರದ ಊರಿನಲ್ಲಿ ನೆಲೆಸಿರುವ ಬಂಧುಗಳ ಪೈಕಿ ತೀರಾ ಬಡವರಿದ್ದರೆ, ಅವರಿಗೆ ನೀಡುವುದರಲ್ಲಿ ತೊಂದರೆಯಿಲ್ಲ ಅಥವಾ ದೂರದಲ್ಲಿದ್ದರೂ ತೀರಾ ಅಪೇಕ್ಷಿತರಾಗಿರುವವರಿದ್ದರೆ, ಅವರಿಗೂ ಝಕಾತ್‌ನಿಂದ ನೀಡಬಹುದಾಗಿದೆ. ಝಕಾತ್ ನೀಡುವವನು ಸರಕಾರಿ ಕರವನ್ನು ಝಕಾತ್‌ನಿಂದ ನೀಡುವಂತಿಲ್ಲ.

* * * * *

www.uzairfalahi.com